

NAPIHIREK.

Szent Anna kultusza Budapesten.

Budapest, július 28.

Az Anna-napi bucsuk országszerte hiresek. Azok a budapestiek is. Bizonyosan a magyarországi kereszténységnek megható Mária-kultusza tette nálunk olyan általánossá az Isten-anya anyjának kultuszát, hogy szent helyeink közül oly feltűnően sokat emeltek Szent Anna tiszteletére. Budapest legrégebbi templomai közül kettő szintén Szent Anna emlékét hirdeti, de az ő pártfogása alá helyeztek eleink ezeken kívül egy kápolnát és egy apáca-kolostort is. A budai kapucinus-atyák kolostora helyén hajdan a karmeliták kolostora és temploma állott. A karmelhegyi barátokat Nagy Lajos királyunk és anyja: Erzsébet telepítették meg nálunk. Kolostoruk mellett állott Szent Annának első budapesti szentélye: a *Szent Anna-kápolna*, melyben a várbeli Magdolna-plebániatemplom plebáuosai s a karmeliták felváltva miséztek. A hóditó török mecsetté alakította át a karmeliták templomát, mely Buda visszafoglalása után a kapuciusok birtokába került, míg Szent Anna kápolnája a Vizivárosban lelkészkedő Jézustársasági atyák tulajdonába jutott s míg fel nem épült az Alsóváros plebánia-temploma, ebben a kápolnában tartották az istentiszteletet a jezsuiták. 1740-ben azután letették az alapkövét a vizivárosi *Szent Anna-plebánia egyháznak*, mely hat esztendei szorgos munka után, a hivek kegyes adományaiából, de főként az első plebánosnak: Raspany Tamás Jézustársasági rektor-nak hagyományából elkészült. Maga az épület egyike a XVIII. századi legszebb templomainknak és berendezése, oltárai és eltárképei is kiváló művészi alkotások. A templom kegyuri joga Jézus-társaságától a XVIII-ik század végén szállt át a budai tanácsra. A templom nagy orgonáját a várbeli karmeliták egyházából vitték át ide, mikor II. József eltörölte a szerzetes rendet és színház lett a századok ájtatos kegyeletével megszentelt egyházból. A vizivárosi Anna-napi bucsu még megtartotta ősi, népies jellegét. A budai polgárok kicsi házaiban még megmaradt a régi vendégszeretet, mely ezen a napon az elődök szokása szerint szívesen lát idegent is egy pohár borra, egy falat kalácsra. Nincs is az esztendőnek még egy napja, melyen olyan hangos lenne a Viziváros, mint az Anna napi bucsun. Nem a budapesti bucsuk speciális zene-bonája, fülsike-títő tülkölése, sipolása teszi azzá, hanem a házakkól kiömlő jókedv, vig dalolás, hangos politizálás. — A budai Anna-templomnál majd egy

negyedszázaddal öregebb a pesti, a *szervitáknak Szent Annáról elnevezett temploma*. Ennek 1725-ben tették le az alapját és 1732-ben szentelték fel.

Maga a kolostor azonban még régibb, mint a templom. 1717-ben fogtak az építéséhez s a kolostor előrése már 1722-ben készen állt, míg a hátsó része csak ötven évvel később, 1777-ben készült el. Míg épülőben volt a templom, a szomszéd rokkantak házában, a mai központi városháza épületében állott nagyszerű török mecsetet használták a szerviták az istentisztelet helyéül. A templom előtt majd egy századon át piac volt. Pestnek egy régi leírója már 1821-ben megütöközött rajta, hogy e szent helyen, a téren álló Sebestyén-szobor körül köpködő zsidó kalmárok rikácsolása folyik. Régen nincs ott már sem a szobor, sem a piac. Zsidó azonban több van, mint akkor volt. Zálogház lett az utolsó szent helyből: a *klarisszák Szent Anna kolostorából*. 550 forintot vették meg 1723-ban a Szent Demjén-rendü Erzsébet szüzek egy budai mészárostól azt a hatalmas telket a rajta lévő házzal, melyen ma a kolostorból átalakított Királyi Pál-utcai zálogház van.

A klarisszáknak Budán, a Várban, ott, hol ma az Országos Levéltár van, szintén volt klastromuk. Ettől azonban független volt a pesti kolostor. Amannak negyven-ötven rendtagja volt, annak csak tiz-tizenhárom. A szürke ruhás és szürke köpönyeges klarisszák első apátnője a pesti kolostorban gróf Csáky Franciska volt és hatvan esztendei fennállása alatt e rendháznak még egy grófi hölgyet ismertünk az apátnők közül: gróf Kálnoky Hedvig Zsuzsánnát. A rendnek 1788-ben történt eltörlése után százhatvan betegre berendezett városi kórház és szülészeti intézet lett a kolostorból, 1802-ben pedig idehozták Budáról a zálogházat, mely máig is itt van. És ez Pestnek legrégebb profán-használatu épülete. De nem az egyetlen szent hely, melyet az utódok kalmár-célokra használnak.

Legujabb szent helye szent Annának az a kis kápolna, melyet a Zugligetben, a Makkos Mária romjaihoz vezető uton, a «Disznófő» felett délnyugatra építtettek a budai hegyek ájtatos lakói.